

Форум права. 2012. № 4. С. 1070-1074. URL: <http://archive.nbuuv.gov.ua>

4. Козлюк Л. Г. Соціально-демографічна характеристика злочинців, які вчинили статевий злочин щодо неповнолітнього. Часопис Київського університету права. 2010. №3. С. 245-248. (дата звернення: 01.08.2022).

5. Лукаш А.С. Кримінологічна характеристика звалтування в Україні. URL: http://www.irbis-nbuuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pib_2006_5_2_14.pdf

Черниш М.О.,

*кандидат юридичних наук, викладач
кафедри кримінального права та
кримінології Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ кандидат
юридичних наук, доцент*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ЇЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В УКРАЇНІ

Сучасна теорія кримінологічної науки має декілька критеріїв, за якими класифікується сучасна злочинність. З метою досягнення основних завдань дослідження, на нашу думку, є доцільним розгляд лише одного з таких критеріїв, а саме: кількості осіб, які залучаються до вчинюваної злочинної діяльності. Цей критерій дає змогу розділити злочини на такі групи: а) злочини, які вчиняються одноособово; б) злочини, які вчиняються спільно з іншими особами. Остання група обумовлює виокремлення злочинності, яка формується групою осіб і стійкими злочинними спільнотами (організованою злочинністю).

Багато дослідників організованої кіберзлочинності під цією категорією розуміють системну галузь кіберзлочинів, що пов'язані зі здійсненням такої діяльності в умовах створення злочинних угруповань [1, с.315]. Кіберзлочини – це злочини, які вчиняються шляхом застосування кібернетичних комп'ютерних систем, а саме будь-яких пристроїв або групи пов'язаних пристроїв, які у своїй сукупності утворюють певну програму, що виконує автоматичну обробку даних [1, с.315].

Національне законодавство України щодо злочинів у сфері кіберпростору дуже відрізняється від законодавства європейських держав. Ст.ст. 361-363-1 Кримінального кодексу України відносять до кіберзлочинів ті злочини, які вчиняються за допомогою використання електронно-обчислювальної техніки (комп'ютерів), систем, комп'ютерних мереж, а також мереж електрозв'язку [2]. Існування зазначеного підходу законодавця щодо

цього питання є не дуже вдалим, адже він ґрунтується на неправильному розумінні природи функціонування інформаційної системи, в наслідок чого тлумачення кіберзлочинів є хибним та таким, що призводить до неефективності здійснюваних процесів виявлення та розкриття таких злочинів [3].

Слід зазначити, що особливістю кіберзлочинів є місце їх вчинення – кіберпростір. Кіберпростір – це не мережа Інтернет, чи комп'ютерна мережа, чи мережа радіо- / мобільного зв'язку по окремої [4]. До кіберпростору науковці відносять віртуальний простір, що надає можливості здійснювати комунікацію. Він утворюється в результаті поєднання сумісних комунікаційних систем і забезпечення електронних комунікацій із використанням мережі Інтернет або ж інших глобальних мереж для передачі даних, є інтегратором усіх зазначених мереж.

На нашу думку, низка кіберзлочинів, які регламентуються чинним законодавством, не є вичерпною. Погоджуючись із думкою Шеломенцева В., можна вказати, що кіберзлочини – це не лише протиправні дії у сфері використання електронно-обчислювальної техніки (комп'ютерів), систем або комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Це певні злочини, які посягають на суспільні відносини різних сфер людської життєдіяльності, що пов'язані з використанням як інформаційних об'єктів, так і інформаційної взаємодії суб'єктів цієї діяльності (незаконне втручання в роботу комп'ютерних мереж, шахрайство, шпіонаж, вимагання, хуліганство, пропаганда війни, вчинювані у кіберпросторі) [1, с.317].

Отже, з огляду на вищезазначене дослідження, вбачається за доцільне при виявленні та розкритті кіберзлочинів врахування правоохоронцями факту складності злочинних процесів у кіберпросторі, які зумовлюють неможливість їх вчинення одиничними суб'єктами. Зважаючи на сучасний стан поширеності явищ організованої кіберзлочинності в Україні, є необхідність продовження дослідження і лобіювання відповідних законодавчих доповнень за результатами даних досліджень.

Використані джерела:

1. Шеломенцев В. П. Організована кіберзлочинність: до визначення поняття. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2009. № 21. С . 314-322. (дата звернення: 03.08.2022).
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14> (дата звернення: 03.08.2022).
3. Відповідь Генеральної прокуратури України на інформаційний запит щодо про зареєстровані кримінальні правопорушення, пов'язані з кіберзлочинністю: Офіційний лист-відповідь з додатками на 3 сторінках № 19/4-681вих-17 від 11.05.2017. URL: https://dostup.pravda.com.ua/request/statistika_kibierzlochinnosti_v (дата звернення: 03.08.2022).